

Arkæologi som Forretning

– om en diskurs med uheldige konsekvenser

af Jette Rostock

I 2002 trådte den nuværende museumslov i kraft og som noget nyt skal den arkæologiske undersøgelse betales af bygherre. Dette forhold er sammen med de generelle tendenser i samfundet afgørende for at en ny måde at tale om den arkæologiske udgravning har vundet indpas – den italesættes og forstås nu ofte som en forretning. I denne forretnings-diskurs er bygherren centralt placeret: han indtager en position der svarer til en kunde. Dette skaber ikke alene forvirring omkring hvem vi graver for, men kan også på sigt få konsekvenser for den videnskabelige arkæologiske (udgravnings) proces.

I Det Arkæologiske Råds mødereferater støder man på udsagn som: "... blev det tillige diskuteret, om bygherren havde rettighederne til bygherreporten." (DAR II/9 2006:pkt 6.6) og "... rejste spørgsmålet om, hvor vidt den bygherre, der har betalt for undersøgelsen, efterfølgende har rettigheder til dataene" (DAR II/11 2006:pkt.4). Men hvordan kan nogen komme på den idé at bygherren skulle have rettighederne til en rapport skrevet på baggrund af en arkæologisk undersøgelse – at bygherre skulle have rettigheder til de arkæologiske data?

Idéen er dog ikke fremmed i en ny tankegang – en ny diskurs – der har vundet indpas efter at museumsloven trådte i kraft i år 2002. Diskursen er centreret om en forståelse af bygherre som kunde og køber af en ydelse: den arkæologiske undersøgelse. Derfra er det kun et spørgsmål om at tage konsekvensen fuldt ud til også at opfatte ham som køber af den arkæologiske undersøgelses resultater – med købers rettigheder/ejerskab til bygherreport, data og fund.

I *Arkæologisk Forum* har redaktionen under titler som: *Hvem graver vi for?* og *Bygherreporten – købt og solgt?* gjort opmærksom på nogle af de uheldige konsekvenser der knytter sig til en sådan måde at forstå den arkæologiske undersøgelse på (Redaktionen 2004 og 2006). I denne artikel vil jeg gå mere udførligt til værks. Denne forretnings-diskurs viser sig nemlig i bl.a. i Det Arkæologiske Råds (DAR) mødereferater – og dermed i rådets rådgivning i forbindelse med Kulturarvsstyrelsens

(KUAS) forvaltning af museumsloven. En egentlig afdækning af tankegangen/diskursen er derfor vigtig. At blive bevidst om de relationer og forståelsesrammer vi er indrullet i, er en væsentlig betingelse for at kunne agere. Efter at have fulgt diskursen igennem 4-5 år er det min holdning at den er meget uheldig og på sigt kan få skadelige virkninger i dansk arkæologi.

Med en diskurs-analytisk indfaldsvinkel vil jeg se på: hvordan diskursen tager sig ud; hvad anledningen er til at den dukker op; hvorledes den hænger sammen med andre tendenser i samfundet; samt se på hvordan den relaterer sig til andre tankegange i arkæologien. Jeg vil dermed vise hvordan diskursen sniger sig ind på os og bliver til en forståelse af den arkæologiske undersøgelse som set i sammenhæng med forvaltning og fortolkning af museumsloven kan få uheldige konsekvenser – helt ind i den videnskabelige arkæologiske (udgravnings) proces. Og jeg vil i sammenhængen vise at en sådan forretnings-diskurs på flere måder står i modsætning til en forståelse af udgravning som forskning. Først vil jeg dog kort forklare hvad en diskurs er.

Diskurs – hvad er det?

En let tilgængelig definition lyder: "... en diskurs er en bestemt måde at tale om og forstå verden (eller et udsnit af verden) på." (Winther Jørgensen og Philips 1999:9). En diskurs er således ikke det samme som en diskussion – selv om der dog er en sammenhæng, da en eller flere diskurser kan være involveret i en bestemt diskussion. Diskussionen /

kampen står måske endda imellem to eller flere måder at forstå "verden" på.

Forskellige områder og fag har deres egne diskurser. Arkæologien har også sine. Nogle er helt vore egne, andre deler vi med andre fag eller områder af samfundet. Nogle af vore diskurser spiller måske godt sammen, mens andre står i modsætning til hinanden. Diskurser er aldrig helt stabile og ene-rådende – selv om nogle ofte er mere dominerende end andre. Diskurser kan forandres, komme til og forsvinde. En diskurs er ofte ikke bevidst valgt af dem der anvender den (reklamefolk og politikere dog undtaget: fx når kampvogne-og-danske-soldater-i-fremmede-lande italesættes som demokratiske eller fredsbevarende), og derfor er den sjældent direkte udsagt, men må udtrækkes af det sagte. Diskursen ligger i tankegangen, i måden at tale om, forstå og ordne "verden" på.

Diskurser og diskursanalyser handler derfor ikke kun om sproglige/tekstlige fænomener, men behandler også sociale, organisatoriske og materielle fænomener. Så selv om jeg her vil tage udgangspunkt i tekster (DARs referater, museumsloven og informationsmateriale fra KUAS), og diskurs derfor nok vil fremstå som primært en tekstlig ting i det følgende, har det sociale, organisatoriske og materielle også betydning. Det vil bl.a. fremgå af det følgende tilbageblik på en af dansk arkæologis dominerede diskurser.

1970-90'ernes rednings-diskurs

Op gennem 1970'erne, 1980'erne og 1990'erne blev den arkæologiske (nød)udgravning forstået som en rednings-operation. I dansk feltarkæologisk sammenhæng var denne rednings-diskurs meget dominerende – "Red hvad reddes kan" var mottoet – og den gik hånd i hånd med det processuelle, positivistiske videnskabsyn som var og stadig er det dominerende i dansk feltarkæologi.

Redningstanken ligger latent i selve det processuelle, positivistiske videnskabsyn. Heri ses den arkæologiske udgravning som en kildefremdragende virksomhed i forbindelse med hvilken der finder en objektiv registrering sted. Under den arkæologiske udgravning bliver fortidsmindet godt nok destrueret, men det bliver også pålideligt gengivet (i hvert fald delvist) i det hjembragte materiale. I 1980'ernes og

1990'ernes officielle syn og forvaltning strammedes opfattelsen en tand yderligere: man mente ligefrem at udgravningen reddede fundet. Det hjembragte materiale i form af fund, tegninger, fotografier, prøver og beskrivelser blev opfattet som en bevarelse af fortidsmindet. Forskningen kunne derfor vente til engang når der bliver tid og penge. Således er der i dansk arkæologi gennem årtier blevet indarbejdet den opfattelse at udgravning og forskning er adskilt fra hinanden – to forskellige ting (Ønskes en mere detaljeret redegørelse for ovenstående, henvises til tre supplerende, men meget forskellige måder at gå til problematikken på: Rostock 2000; Madsen 2003 og Jensen 2005).

Opsplitningen faldt desuden helt i tråd med hvad vi kan kalde håndværker-analogien. Man benyttede fx ordet "mesterlære" om oplæringen til feltarkæolog og der var fokus på det udgravnings-"tekniske". Associationerne til lærlinge- og håndværker-miljøer lå altså i sprogbrugen – og blev yderligere bestyrket i feltet: skurvogne, skovle, murskeer og plastikspande indsmurt i jord bærer ikke just på akademiske og videnskabelige konnotationer. En selvforståelse der satte arkæologer lig håndværkere var derfor meget udbredt. At feltarkæologen og den arkæologiske udgravning skulle have noget med forskning at gøre blev på den måde næsten glemt.

Som regel fandt den arkæologiske undersøgelse sted kort tid før anlægsarbejdet – ikke sjældent næsten samtidigt. I den daværende lov var der nemlig ikke noget krav om eller incitament til at arkæologien skulle inddrages på et tidligt tidspunkt i arealplanlægningen. Med buldrende maskiner i baggrunden var det bare med at komme væk inden man selv og de arkæologiske spor/levn blev overmandet af store tunge maskiner. Ikke underligt at rednings-diskursen fandt fodfæste i en sådan arkæologisk hurtig-ind-og-ud-af-den-truede-zone praksis.

Den ny museumslov

I løbet af 1990'erne blev det dog klart at ikke alt var i sin bedste orden. Det statslige budget til nødudgravninger slog sjældent til, og ekstrabevillinger måtte år efter år gives. Gravende arkæologer i korte, foreløbige og løse stillinger på vandring fra gravning til gravning ... et stadigt højere tempo og deraf følgende behårde prioriteringer og rygmarvs-

beslutninger ... og alt for mange nye fund der bare lå glemt, pakket sammen på magasiner og i arkiver – udforskede og upublicerede. Disse forhold medvirkede til at nøddudgravninger ikke længere syntes at redde fundet, men snarere syntes at være formålsløs repetitionsarkæologi: hvor det der blev reddet var så kraftigt amputeret at det nærmest var ligegyldigt.

Den danske lovgivning var desuden (nok så væsentligt) gået bag af dansen i forhold til både den danske samfundsudvikling, andre landes lovgivning og internationale konventioner (Johansen 2001:21ff). I forbindelse med finansieringen af de arkæologiske undersøgelser skulle der dengang skelnes mellem offentlige myndigheder (der skulle betale) og private organisationer (der ikke skulle betale, da undersøgelsen skulle dækkes af staten / rigsantikvaren), men en sådan skelnen var blevet stadig vanskeligere at udrede på grund af den samfundsøkonomiske udvikling – dette skal jeg vende tilbage til da den samfundsøkonomiske udvikling er af afgørende betydning for den diskurs herværende artikel omhandler. Lovgivningen kunne heller ikke leve op til Europarådets Valetta/Malta-konvention til beskyttelse af den arkæologiske kulturarv fra 1992 (Johansen 2001:21ff). Noget måtte gøres.

I 2002 trådte en ny museumslov i kraft. I formålsparagraffen står at ”Gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling ...” (museumslovens 5 ben) er det museernes opgave ”... at sikre Danmarks kultur- og naturarv samt adgang til og viden om denne og dens samspil med verden omkring os.” (Museumsloven kapitel 1 § 2 og 1). Som noget nyt er der i loven krav om at arkæologien kommer ind på et tidligt tidspunkt i planmyndighedernes arealplanlægning (Museumsloven kapitel 8 § 23). Og der skelnes ikke mellem offentligt og privat når det kommer til finansiering af en arkæologisk undersøgelse: den skal (med visse undtagelser) ”... afholdes af den, for hvis regning jordarbejdet skal udføres.” (Museumsloven kapitel 8 § 26-27). Begge forhold der, i hvert fald i teorien, bedrer muligheden for at fortidsminder bliver bevaret på stedet. Desuden er der i loven den mulighed at kulturministeren kan ”erhverve fortidsmindet og eventuelt omkringliggende areal” og

således bevare fortidsmindet in situ (Museumsloven kapitel 8 § 27 stk. 8).

En ny diskurs i dansk arkæologi

Med den nye lov indføres altså en ny opfattelse af hvad redning af fortidsmindet er: ”Det er målet, at så mange bygherrer som muligt anlægger uden om arkæologiske værdier” (KUAS’s hjemmeside information ”Grav udenom”). Hvilket dog ikke betyder at den gamle rednings-tankegang er sat helt ud af spillet. Især er den langvarige tradition for at opfatte udgravning som adskilt fra den egentlige forskning sejlivet, og får i sammenhæng med forretnings-diskursen betydning for fortolkning og forvaltning af den nye museumslov – hvilket jeg vil vende tilbage til.

Ønsket om ”At arealer, der indeholder væsentlige fortidsminder, kan friholdes” (KUAS pjece 2003) fører til at KUAS, som noget af det første, tager initiativ til en udpegning af ”kulturarvsarealer”. Og det er i den sammenhæng at den nye forretnings-tænkning først dukker op. Det bliver nemlig samtidigt kraftigt fremhævet at kulturarvsarealerne skal stå som blinkende lamper på landkortet og advare bygherren om at det vil koste ekstra dyrt at bygge der. I dag er det, skønt måske en smule mere af-dæmpet end tidligere, stadig det økonomiske der betones i KUAS’s information om kulturarvsarealer:

”Kortlægningen skal hjælpe bygherrer og myndigheder, så de allerede i en tidlig fase kan se, om et areal har særlig arkæologisk betydning eller ej. Dermed har de mulighed for at placere byggeriet, så det ikke generer det arkæologisk følsomme område. Bygherren undgår dermed alvorlige forsinkelser i byggeriet og en stor regning for eventuelle arkæologiske undersøgelser ...” (KUAS’s hjemmeside information ”Kulturarvsarealer”)

Redningen (i forståelsen ”in situ”) af et fortidslevn er blevet et spørgsmål om økonomi. Og i praksis er det da også kun bygherres pengepung og evt. gode vilje der er afgørende for om et kulturarvsareal friholdes. For så længe der ikke er en vejledning knyttet til arealerne er de i princippet ubrugelige for kommunernes planlæggere og sagsbehandlere (Falkentorp og Wagnkilde 2005 og M.B. Jensen 2005). Med den nye lov og dens forvaltning er der

altså kommet en økonomisk styringsmekanisme og forretningstænkning ind i forbindelse med det arkæologiske.

Forretningstænkningen holder sig ikke kun til kultur-arvsarealerne, men kommer i det hele taget ind i den arkæologiske virksomhed (NB i forståelsen: virke og aktivitet) med den tættere administrative relation til de kommunale og statslige planmyndigheder. Først skal jeg omtale hvorfor og hvordan forretnings-tænkningen er kommet ind i det offentlige.

Det nyliberalistiske samfund

Peter Nielsen, samfundsforsker fra Roskilde Universitetscenter, har i artiklen "Nyliberalisme i det danske velfærdssamfund" skrevet at: "Nyliberalisme reartikulerer og udligner grænserne imellem stat og marked ... Der er ikke tale om en simpel overgang fra stat til marked, men snarere om, at der indenfor de eksisterende overordnede rammer finder en markeds- og privatgørelse af den offentlige sektor sted, der subtilt udligner de tidligere klare skel mellem stat og marked, offentligt og privat." (Nielsen 2006). Privatisering, udlicitering og selskabsdannelse er nogle af de strategier der benyttes.

De nyliberale tendenser har været i spil siden starten af 1980'erne. Nyliberalismen er altså ikke noget en enkelt regering har patent på – men den har for alvor taget fart med VK-regeringen. Vi kender dens slagord: "fra forskning til faktura"; "mest mulig miljø for pengene" (Regeringens grundlaget 2001); "frit valg" (Regeringens reformprogram *Velfærd og Valgfrihed* 2002) og "noget for noget" (Regeringspjece i 2004). Disse slagord illustrerer en regering der arbejder aktivt for at ud-brede markedslogikken gennem ikke mindst den offentlige sektor. Borgerne er ikke "medborgere" i den gamle forstand, men er "forbrugere" af offentlige servicegoder – ligesom forbrugere i et supermarked. Denne forretningstænkning og økonomiske fornuft fremstilles som noget naturligt og uomgængeligt.

Arkæologien er ikke upåvirket af de nyliberalistiske tendenser. Hybridiseringen og udligningen af forskellene mellem stat og marked var bl.a. det der førte til at en ny lov måtte laves da man ikke længere var i stand til at skelne mellem det offentlige og private.

Hvad bygherre betaler for – "noget for noget"

Den nye museumslovs ændring af de finansielle principper fører med sig at KUAS og DAR i starten af 2003 begynder at diskutere *Etiske retningslinjer i forbindelse med bygherrebetalte udgravninger*. Senere bliver diskussionen indsnævret til at om-handle *Vejledning til budgetregler i forbindelse med bygherrebetalte undersøgelser*. Spørgsmål som: "hvad skal bygherre betale for?" og "hvad må sættes på regningen?" har da også hele tiden været det egentlige fokus for og mål med diskussionerne.

At fokus rettes mod bygherren og disse spørgsmål, er samtidig udtryk for at arkæologien nu mere direkte er blevet knyttet til den kommunale og statslige forvaltning – tankegange og normer herfra optages i arkæologien. Det offentliges gennem-sigtighed i forvaltningen og aktindsigt smitter af: borgeren/bygherren skal kunne se hvad pengene bruges til. Og den nyliberale forretningstænkning og økonomiske fornuft optages: Borgeren/bygherren er forbruger af en service. Han er køber af en ydelse og skal have "noget for noget". Indførelsen af byg-herrerapporten må ses i det lys.

I DAR's mødereferater fra 2003 bliver det ikke direkte sagt at bygherren anses som køber af en ydelse, men det skinner igennem i flere af udtalelserne:

"Problemet er, at man må regne med, at betalende bygherrer ikke vil betale for museets formidling. ..." (DAR I/marts 2003: pkt.5)

"... f.eks. kunne [man] arbejde med en museumstid, der ... blev fratrukket den endelige faktura." (DAR I/februar 2003: pkt.5)

Formidling omtales som museets ansvar i mod-sætning til noget der er bygherrens. Det bliver et spørgsmål om hvad bygherre vil betale for – som var det hans valg. Formidling opfattes åbenbart ikke som en integreret del af den arkæologiske undersøgelse – og det til trods for at det i årtier har været betragtet som god skik at tage sig tid til en lille snak med naboer og forbipasserende i forbindelse med arkæologiske udgravninger. Nu skal sådant i princippet fratrækkes den endelige faktura. Tiden der bruges må derfor opgøres i bygherretid og museumstid. I retningslinjerne for budget og

regnskabsregler som KUAS siden har udstukket, er der da heller ikke afsat nogen post til formidling.

Tankegangen understøtter og understøttes af en opfattelse der skelner skarpt mellem udgravning, forskning og formidling – altså af 1970'erne-1990'ernes rednings-diskurs og dennes adskillelse af udgravning og forskning, samt af en meget traditionel opfattelse af at formidling er en envejs-kommunikation der går fra fagmand til lægmand efter endt forskning. Diskursen indebærer at ikke kun formidling, men også forskning skal fra-trækkes. Hvilket ses fx i at KUAS sonderer mellem foreløbige naturvidenskabelige undersøgelser og decideret forskning – kun førstnævnte kan sættes på bygherrens regning (se også Redaktionen 2006).

Med basis i ovenstående tankegange har man blå-stemplet at bygherren kun skal betale for 2-3 af museumslovens ben (indsamling, registrering og bevaring) mens de resterende 2 ben (formidling og forskning) i lovens formålsparagraf er museets eget problem (se også Redaktionen 2004). En sådan fortolkning af loven kan betvivles og er bestemt ikke den eneste mulige.

At være professionel – ”kunden har altid ret”

I den nye forretnings-diskurs bliver tiden der bruges – til hvad og hvordan – desuden væsentlig i relationen til bygherren. Dette afspejles i følgende citater:

”... pegede på, at man i fremtiden skal være meget professionel og nævnte som eksempel, at den betalende bygherre kunne undre sig over manglende arbejdsdisciplin, såsom at studenterne holdt fri om fredagen eller ikke var på udgravningen i perioder.” (DAR I/februar 2003: pkt.5)

” Også arbejdstiden blev diskuteret, hvor man kan frygte, at arkæologer får et dårligt rygte, hvis man kommer og går uregelmæssigt til feltarbejdet.” (DAR I/marts 2003: pkt.5)

Hvordan tiden bruges bliver noget der skal stilles til skue for bygherre: han skal kunne se at vi arbejder og se at vi ikke sløser tiden væk: ”Tid er penge”, bygherrens penge. Han er blevet en slags arbejdsgiver: pauser, fridage, hvornår og hvor vi bruger

tiden (dvs. vores tilrettelæggelse af arbejdet) er blevet et spørgsmål om hvad bygherren synes.

Bygherren svinger ikke selv piskan, men en selv-disciplinerings/censur – en etik – der sigter mod at gøre ham tilfreds, virker også. Bygherren er blevet den vi skal servicere og stille tilfreds. Tanken synes at være: ”Kunden har altid ret” – og med den bliver hvad der er *professionelt* og *etisk* et spørgsmål om hvad bygherren synes.

Uheldige konsekvenser

Som det fremgår, er denne forretnings-diskurs ikke blot en harmløs talemåde, men en realitet – med konsekvenser. Bygherren som kunde og køber af en service, er blevet centret hvorom alting drejer. Med en sådan grundforståelse følger en hel række andre antagelser hentet fra forretningslivet, såsom at bygherren skal have noget for pengene, kun betale for hvad han får og være tilfreds med arbejdet. I diskursen bliver den arkæologiske undersøgelse et bestillingsarbejde. Og vi arkæologer opfattes som nogen der arbejder for bygherren, ligesom håndværkere på en byggeplads – en sidestilling der bliver hjulpet godt på vej af selvforståelsen i dansk arkæologis gamle håndværker-analogi og rednings-diskursens opsplitting mellem udgravning og forskning. Den yderste konsekvens af diskursen er at bygherren har rettighederne til den arkæologiske undersøgelses resultater – han har jo betalt for den.

Sidstnævnte side af diskursen blev aktuel i 2006. Efter at forretnings-diskursen i flere år på mere indirekte måder har været i spil i DAR's mødereferater, spørges der nemlig nu til: ”... hvor vidt den bygherre, der har betalt for undersøgelsen, efterfølgende har rettigheder til dataene” (DAR II/9 2006:pkt 6.6 og DAR II/11 2006:pkt.4). Med dette spørgsmål udtrykkes forretnings-diskursen tydeligt. Og at man ikke i DAR og KUAS umiddelbart og klart kan svare: ”nej, bygherren har ikke rettigheder til dataene”, vidner om at diskursen har fået et godt tag i dansk arkæologi og dens embedsmænd. KUAS måtte sætte en jurist – altså bruge resurser – på et spørgsmål som før diskursens fremkomst ville have været utænkeligt. Juristens svar kom i august 2007. Svaret kom i form af en ”formodning”. Med streg under ”formodning” – i sidste ende er det nemlig altid et spørgsmål om hvad domstolene, i et evt.

søgsmål i et helt konkret tilfælde, afgør. Det formodedes ikke at bygherren havde rettighederne. Reddet på målstregen, men kun i første runde – og kun fra diskursens yderste konsekvens.

De fleste arkæologer i dag opfatter det som en uhyrlig ting hvis bygherre skulle have rettigheder til bygherrerapport, data og fund. Derfor er denne konsekvens af diskursen nem at få øje på – og opfattes som problematisk. Andre konsekvenser er knap så iøjefaldende. At forskning og formidling ikke er noget bygherre skal betale for synes fx helt uproblematisk. Hvorfor egentlig? Hvorfor skal bygherre ikke betale for at alle 5 ben i museumslovens formålsparagraf kan opfyldes? Hvorfor skal museet skaffe pengene til 2 af benene andetsteds fra? Der er ikke noget godt svar! Med mindre man opretholder 1970-90'ernes opfattelse af at udgravningen redder det arkæologiske levn – og som direkte følge heraf opretholder at forskning kan vente til når der engang er fundet penge. Og netop det gør forretnings-diskursen.

Rednings-diskursen og dennes adskillelse af udgravning og forskning er derfor stadig virksom. Men nu som en indirekte/skjult del af forretnings-diskursen. Af 1970-90'ernes forvaltningspraksis lærte vi ellers at redningsdiskursen ikke holder. Vi lærte at det ikke er en sikring af de arkæologiske værdier at hive fund op af jorden og opbevare det hjembragte i magasiner og arkiver. Vi lærte at uden forskning, er et fortidslevn blot blevet ødelagt til ingen verdens nytte. Derfor blev målet at bevare fundet in situ. Hvis denne lære tages alvorlig må

Tak

Tak til Mette Bjerrum Jensen, Hanne Wagnkilde, Ulla Odgaard og de skiftende medlemmer i redaktionen for *Arkæologisk Forum* for mange interessante diskussioner om emnet igennem de seneste år.

bygherren opfattes som en skadevolder der bør kompensere for sine ødelæggelser – ikke som en kunde der skal serviceres.

Som det er nu, er rednings-diskursens eneste kvalitet – advarslen om at bygherre ødelægger noget – desværre forstummet i forretnings-diskursen. Nu er det servicen til bygherren der fremhæves. Det der før hed: ”red hvad reddes kan” (inden bygherre kommer og ødelægger) er blevet til ”rens jorden” (for bygherre). Alt for mange nye lokaliteter af arkæologisk værdi vil derfor fortsat blive ødelagt – og hvad der måtte være af oplysninger og fund derfra vil fortsat ligge glemt på magasiner og i arkiver – uudforskede og upublicerede til ingen verdens nytte.

En ny dagsorden

En ny dagsorden må derfor sættes. En med fokus på den arkæologiske undersøgelse som videnskab og forskning. En der fremhæver at de arkæologiske undersøgelser har til formål at give (ny) viden – til alle. Den arkæologiske udgravning bliver dermed udført for det samlede samfund – ikke kun for bygherre. Museumslovens paragraf: ” Udgiften til den arkæologiske undersøgelse afholdes af den, for hvis regning jordarbejdet skal udføres.” bør derfor tolkes at omfatte alle lovens 5 ben, både: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Kun således kan en arkæologisk udgravning sikre, give adgang til og viden om Danmarks kulturarv – og det er jo det der er museumslovens formål.

Litteratur

- Falkentorp, Tine og Wagnkilde, Hanne 2005
Kulturarvsarealer – et forvaltningsmæssigt perspektiv
Arkæologisk Forum nr.12, 2005: 39-41.
- Jensen, Claus Kjeld 2005
Refleksiv feltarkæologi. Postprocessuel arkæologi i praksis
Arkæologisk Forum nr.12, 2005:21-24.
- Jensen, Mette Bjerrum 2005
Hvad skal bevares? – flere spørgsmål til kulturarvsarealerne
Arkæologisk Forum nr.12, 2005: 36-38.
- Johansen, Erik 2001
Den nye museumslov og arkæologien
Arkæologisk Forum nr.5, 2001: 21-24.
- Madsen, Torsten 2003
At gøre arkæologi. Refleksioner over udgravningen som videnskabelig praksis.
Arkæologisk Forum nr.8, 2003: 12-20.
- Nielsen, Peter 2006
Nyliberalismen i det danske velfærdssamfund
Research Papers from the Department of Social Sciences,
Working paper series 03/06
Roskilde University, Denmark
- Redaktionen 2004
Hvem graver vi for?
Arkæologisk Forum nr.11, 2004: 0
- Redaktionen 2006
Bygherrerapporten – købt og solgt?
Arkæologisk Forum nr.15, 2006: 0
- Rostock, Jette 2000
"Materialet viser" – Refleksioner over den nugældende vejledning til udgravningsberetninger.
Arkæologisk Forum nr.3, 2000: 14-21.
- Winther Jørgensen, M. og L. Philips 1999
Diskursanalyse som teori og metode.
Roskilde Universitetsforlag 1999.

Kilder

- DAR I/februar 2003: Referat af møde i Det Arkæologiske Råd den 5. februar 2003
- DAR I/marts 2003: Referat af møde i Det Arkæologiske Råd den 26. marts 2003
- DAR II/9 2006: Referat af møde i Det Arkæologiske Råd den 31. maj 2006
- DAR II/11 2006: Referat af møde i Det Arkæologiske Råd den 25. oktober 2006
- Museumsloven
LBK nr 1505 af 14/12/2006 (Gældende)
http://147.29.40.91/_GETDOCI_/ACCN/A20060150529-REGL
- KUAS hjemmeside information
Kulturarvsarealer
http://www.kulturarv.dk/kulturarv/fortidsminder/skjulte_f_ortidsminder/kulturarvsarealer.jsp
- KUAS hjemmeside information
Grav udenom!
http://www.kulturarv.dk/kulturarv/fortidsminder/skjulte_f_ortidsminder/grav_udenom.jsp
- KUAS pjece 2003
Sikring af fortidsminder – Nye regler i museumsloven for finansiering af arkæologiske udgravninger i forbindelse med jordarbejder.